

РЕШЕНИЕ

№ 1780

гр. Плевен, 13.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛЕВЕН, III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Дияна Ат. Николова

при участието на секретаря Габриела Ст. Василева
като разгледа докладваното от Дияна Ат. Николова Гражданско дело № 20234430103349 по описа за 2023 година

Делото е образувано въз основа на депозирана искова молба от Н. Е. П. с ЕГН *****, постоянен адрес: ***, чрез пълномощника си адвокат Б. З. – САК, съдебен адрес: ***" против СИТИ КЕШ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Средец, ул.Славянска 29 ет.7, представлявано от Н.Пенчев, в която се твърди следното: на 29.09.2021г. Н. П. сключил договор за потребителски кредит № 742671 със „Сити Кеш“ ООД. Страните се договорили за отпуснатия заем да бъде в размер на 400 лева, видът на вноската е седмичен, броят на погасителните вноски е 3, размерът на месечния лихвен процент не е посочен. В чл.5 от Договорът е посочено, че заемателят се задължава да предостави на кредитора едно от следните обезпечения: 1. Безусловна банкова гаранция или 2. Поръчителство на едно или две физически лица, които да отговарят на определени от кредитора условия. В чл.11 ал.1 страните договорили, че в случай на непредоставяне на обезпечение, на кредитополучателя ще бъде начислена неустойка в размер на 150 лв. Още със сключване на договора, на ищеца е начислена неустойка в размер на 150 лв. тъй като не е представил в срок надлежни поръчители или друг вид обезпечение, посочени в процесния договор.

Н. П. е погасил изцяло отпуснатия й кредит. Твърди се, че процесният договор е нищожен на основание чл. 10, ал. 1 вр. чл. 22 от ЗПК, тъй като не е спазена предвидената от закона форма. Смята, че е нарушено изискването процесният договор да е написан по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора.

Смята, че Договорът за потребителски кредит е нищожен на основание

чл. 11, ал.1, т. 10 ВР. чл. 22 от ЗПК, тъй като не е налице съществен елемент от неговото съдържание, а именно годишният процент на разходите /ГПР/ по кредита.

Счита, че в нарушение на императивните правила, в договора за потребителски кредит ГПР е посочен единствено като процент, но без изрично да са описани и основните данни, които са послужили за неговото изчисляване.

Смята, че липсата на ясно разписана методика на формиране на ГПР по кредита, а именно кои компоненти точно са включени в него и как се формира посоченият в договора ГПР, което е в пряко противоречие с императивните изисквания на чл. 19, ал. 1 вр. чл. 10, ал. 2 и чл. 10а, ал. 2 и 4 от ЗПК. В договора единствено е посочен годишен лихвен процент по заема, без обаче да става ясно как тази стойност се съотнася към ГПР по договора. Описаните в съдържанието на договора такси и разходи (в това число възнаградителна лихва, такса експресно разглеждане и неустойка) обаче водят до различен размер на ГПР от посочения.

Съгласно Решение от 20.09.2018 г. по дело С-448/2017 г. на СЕС „На непосочването на ГПР в договор за кредит трябва да се приравни ситуацията, в която в договора се съдържа само математическа формула за изчисляването на този ГПР, без обаче да предоставя необходимите за това изчисляване данни. В подобна ситуация не може да се счете, че потребителят е напълно запознат с условията по бъдещото изпълнение на подписания договор към момента на сключването му и следователно, че разполага с всички данни, които могат да имат отражение върху обхвата на задължението му”.

На следващо място смята, че в договора за потребителски кредит е налице грешно посочен размер на ГПР, а действителният такъв е в пъти по-висок от посочения, което е над максимално установения праг на ГПР, предвиден в императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК.

На следващо място, в договора не е посочена каква е договорната лихва, която ищеца следва да заплати.

В процесния договор е уговорено, че заемателят се задължава да осигури действието физическо лице, изразяващо се в поемане на солидарно задължение в полза на Заемодателя за връщането на всички дължими погасителни вноски, лихви, разходи и неустойки, което да отговаря на условията, посочено в договора.

В процесния договор е уговорено, че в случай, че Заемателят не предостави посоченото в него обезпечение в тридневен срок от сключването му, Заемателят дължи на Заемодателя неустойка, която ще бъде заплащана на части, съгласно предоставения погасителен план.

Смята, че от една страна е налице изначална невъзможност потребителят да осигури в толкова кратък срок поръчител /солидарен длъжник/, отговарящ на всички изисквания, посочени в договора. Ето защо считам, че е налице нищожност на договора по смисъла на чл. 26, ал. 2 пр. 1 от ЗЗД.

Настоящият случай касае еднотипни договори за потребителски кредит, върху чието съдържание потребителят не може да влияе.

В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора преди сключване на договор за кредит да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В съображение 26 от преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити изрично се сочи: „В условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите - членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедират по този начин”.

В този смисъл смята, че клаузата, с която в процесния договор за потребителски кредит е уговорено, че заемателят дължи неустойка, в случай че не предостави обезпечение — двама поръчители /солидарен длъжник/, който отговарят на определени съответно към този момент да бъде направена преценката дали да бъде отпуснат кредит, както и при какви условия вкл. и дали ще е необходимо обезпечение/. Въпреки това на длъжника се вменява задължение да осигури обезпечение едва след като кредитът е отпуснат, като ако не стори това дългът му нараства, т.е. опасността от свръхзадължнялост се увеличава.

Отделно от горното смята, че неустойка за неизпълнение на задължение, което не е свързано пряко с претърпени вреди (няма данни за ответника да са настъпили вреди от непредоставянето на обезпечение) е типичен пример за неустойка, която накърнява добрите нрави, тъй като излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване /в този смисъл е и т.3 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на Върховния Касационен съд/.

Счита, че е налице заобикаляне на закона по смисъла на чл. 26, ал. 1 пр. 2 от ЗЗД. Разпоредбата на чл. 33, ал. 1 от ЗПК предвижда, че при забава на потребител, кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забава.

С процесната клауза за неустойка в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение - недадено обезпечение, от което обаче не произтичат вреди. Подобна неустойка всъщност обезпечава вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано от длъжника в срок, но именно тези вреди се обезщетяват и чрез мораторната лихва по чл. 33, ал. 1 от ЗПК. Счита, че подобно кумулиране на неустойка за забава с мораторна лихва е недопустимо.

Следва да се отбележи, че непредоставянето на обещани обезпечения (когато същите са били реално очаквани от кредитора), съобразно разпоредбата на чл. 71 от ЗЗД, дава основание да се иска незабавно цялото задължение. В случая кредиторът променя последиците от липса на

обезпечение и вместо да санкционира с предсрочна изискуемост, той начислява неустойка, чието плащане разсрочва заедно с периодичните вноски. Смята, че от горното е изводимо, че нито една от страните не е имала реално намерение да бъде предоставено обезпечение или да се ползват правата на кредитора по чл.71 от ЗЗД, при непредставено обезпечение. Счита, че ако кредиторът е имал за цел да получи обезпечение същият е могъл да отложи даването на кредит, каквато е обичайната практика при предоставяне на обезпечени кредити. Дори да се приеме, че страните са допускали възможността исканото обезпечение да се предостави и „неустойката“ да не се дължи, то смятам, че това плащане не се явява неустойка по смисъла на закона, а възнаграждение, дължимо под условие. Това е така, тъй като последиците от неизпълнението на „задължението“ да се предостави обезпечение, не са типичните последици от договорно неизпълнение, които законът предвижда, а напротив договорът продължава да се изпълнява по първоначално заложен погасителен план, но при по-висока цена, прикрита като неустойка.

Счита, че тази клауза е изцяло неравноправна и нищожна на основание чл.143, ал.2, т.5 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, тъй като същата задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано висока неустойка. Също така счита, че тази клауза не е индивидуално уговорена, съгласно чл. 146 от ЗЗП.

Смята, че в пряко нарушение на императивното правило на чл.19, ал.1 вр. чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК „Сити Кеш“ ООД не е включило в ГПР разходите за заплащане на „неустойка“, която по своята същност представлява печалба за кредитора, надбавка към главницата, която се плаща периодично, поради което трябва да е част от годишния лихвен процент /ГЛП/ и ГПР. При условие, че ГПР беше законосъобразно описан, действителният такъв щеше да възлиза многократно над допустимия. Ето защо считам, че е налице нарушение на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, водеща до нищожност на договора като цяло, тъй като търговецът е заблудил потребителя за действителния размер на ГПР, приложим в отношенията между страните.

Според императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Ето защо считам, че на основание чл. 19, ал. 5 от ЗПК, клаузи в договор, надвишаващи определенията по ал. 4, са нищожни.

Счита, че с тези действия „Сити Кеш“ ООД е заобиколило изискванията на ЗПК за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, като съгласно чл.21, ал.1 от ЗПК, всяка Всички приложими към сключването, изпълнението, прекратяването и развалянето на потребителски договори национални нормативни актове /ВПК, ЗПФУР, ЗЕДЕУУ и др./ са приети в Република България, въз основа на присъединяването ни към Европейския съюз и произтичащите от това задължения за синхронизиране на българското законодателство с европейското. Ето защо считам, че приложимото

национално законодателство следва да бъде тълкувано и прилагано съобразно духа, целите, съображенията и разпоредбите на действащата Директива 2008/48/ЕО на Европейския Парламент и Съвета от 23 Април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити.

Във връзка с горното смята, че неизпълнението на задължението за правилно посочване на размера на ГПР злепоставя и самата цел на Директива 2008/48/ЕО да има единен съпоставим прозрачен пазар на кредитите, защото по този начин потребителят не може да сравни продуктите адекватно. Целта на уредбата на ГПР е чрез императивни НОРМИ да се уеднакви по еднозначен начин изчисляването и посочването на ГПР на кредита и това да служи за съпоставка на кредитните продукти и да ориентира икономическия избор на потребителя.

Обстоятелството дали е правилно изчислен и посочен ГПР се установява на база изискванията на единната формула, залегнала в самата Директива 2008/48/ЕО /и транспонирана в ЗПК/, поради което същата има и нормативно значение. Гореописаните такси /в това число и начислената „неустойка“/ безспорно попадат в изискванията на Директивата - те са предвидими общи разходи, които обуславят сключването на договора при тези условия и са предварително заложиени. По тези съображения тези клаузи изискват размерът им да се включи в общия размер на разходите и от там в ГПР. Ето защо считам, че неправилното изчисляване и посочване е самостоятелно основание за недействителност на договора. В подкрепа на това е и обстоятелството, че посочването на ГПР е изведено като съществено условие на договора. Това следва и от сравнителноправния прочит на уредбите на държавите от

ЕС, имплементираща Директива 2008/48/ЕО/, както и практиката на СЕС, където това изискване последователно и ясно е формулирано и затвърждавано.

Смята, че от гореизложеното е единствено изводимо, че грешното посочване на размера на ГПР следва да се приравни на хипотезата на непосочен ГПР по смисъла на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, респективно целият договор следва да се обяви за недействителен на основание чл. 22 от ЗПК.

Счита, че посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилаганият в отношенията между страните, представлява „заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от Закона за защита на потребителите, както и по смисъла на правото на ЕС.

В този смисъл е и Решение от 15.03.2012 г. по дело (2—453/10 на СЕС „Търговска практика, състояща се в посочването в договор за кредит на по-нисък от действителния годишен процент на разходите, трябва да се окачества като „заблуждаваща“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и за изменение на Директива 84/450/ЕО на Смета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на

Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“), доколкото тя подтиква или е възможно да подтикне средния потребител да вземе решение за сделка, което в противен случай не би взел.

Счита, че Договорът за потребителски кредит е нищожен на основание чл. 11, ал.1, т. 9 ВР. чл. 22 от ЗПК вр. чл. 26, ал. 1, пр. 2 от ЗЗД, тъй като клаузата за възнаградителната лихва /ГЛП/ е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

Смята определения от кредитодателя размер на възнаградителната лихва (в който се включва и начислената „неустойка“) за изключително висок и противоречащ на добрите нрави, тъй като надвишава трикратния размер на законната лихва за необезпечени заеми, респ. двукратния размер на законната лихва за обезпечени заеми. В тази връзка недействителността на уговорката относно договорната лихва води до нищожност и на целия договор /per argumentum чл. 11, ал. 1, т. 9 ВР. чл. 22 от ЗПК.

Налице е разлика между посочената в процесния договор за потребителски кредит сума, подлежаща на връщане, и тази, която ищеца реално е върнал на ответното дружество.

Липсват каквито и да било условия за прилагането на ГЛП. Липсва уточнение за базата, върху която се начислява лихвеният процент - дали върху целия размер на кредита или върху остатъчната главница. Нарушението е още по-съществено доколкото, нито в договора, нито в погасителния план има отбелязване какъв е общият размер на дължимата за срока на договора възнаградителна лихва и съотношението ѝ с главницата по кредита, за да може да се направи проверка дали посоченият лихвен процент отговаря на действително прилагания от кредитодателя. Визираната неяснота съществено ограничава правата на потребителя и е основание за недействителност на договора за кредит. За да се обезпечат правата на потребителя по сключения договор за потребителски кредит, в последния следва на ясен и достъпен език да е описано визираното в законовата норма на чл.11 ЗПК съдържание. Липсата на някои от съществениите реквизити води до недействителност на договора на специалните основания по чл.22 ЗПК, последица от което е връщане само на чистата стойност на кредита, без лихви и други разходи по кредита. От това следва, че неизпълнението на задължението на кредитодателя (банка или пък небанкова финансова институция), който по занятие осъществява сделки по предоставяне на потребителски кредити и като такъв е и по-силната страна в правоотношението, да предостави на потребителя изискуемата информация, води до лишаване от правото му да получи възнаграждението по договора.

Ето защо смята, че клаузите в процесния договор не са формулирани по ясен и недвусмислен начин, съгласно изискванията на чл. 147 ал. 1 от ЗЗП и разглеждани както самостоятелно, така и в съвкупност с останалите уговорки, не позволяват на потребителя да прецени икономическите последици.

Не са спазени изискванията на чл.11, ал.1, т.11 ЗПК, съгласно който договорът за потребителски кредит следва да съдържа условията за издължаване, включително погасителен план, съдържащ информация за

размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването.

Процесният договор съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, но в същия не е посочена последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми. Видно е същественото нарушение на изискванията на чл. 11 ЗПК.

Налице са явно неизгодни условия по процесния договор с оглед драстичното несъответствие и несъразмерност в стойността на насрещните престации.

Евентуално, при приемане договора за валиден и действителен, заявява, че са нищожни отделните клаузи от процесния договор на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД поради нарушение на закона, чл. 26, ал. 1, пр. 2 от ЗЗД поради нарушаване на добрите нрави, респективно на основание чл. 146 от ЗЗП поради неравноправност.

Съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗПК „Когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита”.

Моли съда да приеме, че е надлежно сезиран с възражение за нищожност на целия договор за потребителски кредит и моля в мотивите на постановения съдебен акт да се позове на нея. Дори и целият договор да не е нищожен, то се твърди нищожност на отделни негови клаузи, а именно неустоечната клауза, на база на която на ищеца е наложена процесната неустойка.

Съдът е сезиран с искане да постанови решение, с което :

1. Да признае за установено в отношенията между страните „СИТИ КЕШ" ООД, с ЕИК: ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „Средец" ул.”Славянска” № 29, ет. 7, представлявано от Н.П.П. и Н. Е. П. с ЕГН *****, че чл.11 ал.1 - неустоечната клауза от сключения между тях договор за потребителски кредит № 742671 е нищожна.

2. Да осъди на основание чл. 23 вр. чл. 22 от ЗПК вр. чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД ответника „Сити кеш" ООД, с ЕИК: ***, със седалище и адрес на управление: гр. София, р-н „Средец" ул.”Славянска” № 29, ет. 7, представлявано от Н.П.П., да заплати на Н. Е. П. с ЕГН *****, сумата в размер на 10 лева, като частичен иск от 150 лева, представляваща недължимо платени суми по договор за потребителски кредит № 742671, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на настоящата искова молба до окончателното ѝ изплащане;

Претендират се разноси.

В срок е депозиран писмен отговор от ответната страна, с който се признава първият от обективно съединените иски, като се заявява, че не е

налице извършено плащане на претендираната като недължимо платена неустойка.

В о.с.з. ищецът не се явява и не се представлява, редовно призован. Ангажирано е писмено становище и е направено изменение на размера на иска с правно основание чл.55 ал.1, пр.1-во от ЗЗД, допуснато от съда-претенцията е за сумата 54,67лв.

В о.с.з. не се явява представител на ответната страна; изразено е писмено становище.

Съдът, като взе предвид становищата на страните, доказателствата по делото и разпоредбите на закона, приема за установено следното от фактическа и правна страна :

Предявените искове са допустими.

По същество исковите са изцяло основателни и доказани.

Безспорно по делото е, че на 29.09.2022 год. между страните по делото е сключен договор за паричен заем, по силата на който ответникът, в качеството на заемодател, е предоставил на ищеца, в качеството на заемател, сумата от 400лв., с размер на погасителна вноса – 3 x 142,33лв., брой вноски – 3, годишен процент на разходите – 47,78 %, фиксиран лихвен процент – 40,05%, обща сума, дължима по договора – 426,99лв., дата на последно плащане – 29.12.2022год. Процесният договор е приложен по делото – л.56 и сл. Съгласно чл.5 от същия заемателят се задължава в 3- дневен срок от сключване да предостави на заемодателя едно от следните обезпечения, а именно: физически лица – поръчители, всяко от които да отговаря на визирани изисквания поръчител - физическо лице, което следва да отговаря на определени условия, или банкова гаранция. В чл.11 ал.1 от договора е уговорено, че в случай на неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение, посочено в предходната алинея, заемателят дължи неустойка в размер на 164,01лв.

По иска с правно основание чл.26 ал.1, пр.1-во от ЗЗД:

В исковата молба ищецът е навел многобройни доводи за нищожност на процесния договор за потребителски кредит. Твърдението за нищожност на договора на основание чл. 22 от ЗПК поради неспазване на предвидената от закона форма по чл. 10 ал. 1 от ЗПК е неоснователно. Съгласно разпоредбата на чл.10 ал.1 от ЗПК договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт- не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Процесният договор и приложенията към него са написани на ясен и четим шрифт, който очевидно е не по-малък от размер 12. Следващото възражение за нищожност е на основание чл. 22 от ЗПК, във вр. с чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК и се изразява в това, че ГПР бил посочен единствено като процент без изрично да са описани и основните данни, послужили за неговото изчисляване. Разпоредбата на чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК регламентира, че при сключване на договора следва да се уговори годишният процент на разходите по кредита, включващ по арг. от чл. 19 ал. 1 от ЗПК

общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Въпреки, че в клаузите на съглашението между страните не е посочено какви компоненти кредитодателят е включил при формиране размера на годишния процент на разходите при сключване на договора, последните са изводими от разпоредбите на закона. В случая съдът счита, че може да се установи съдържанието на включените разходи посредством тълкуване на клаузите на договора за потребителски кредит съотнесени към разпоредбата на чл. 19 ал. 1 от ЗПК и тази на § 1 т. 1 от ДР на ЗПК, съгласно която общ разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и поспециално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия.

Основателен се явява доводът за нищожност на уговорената в чл.5 вр. чл.11 ал.1 от договора неустойка. Същата е предвидена за неизпълнение на задължение за осигуряване на обезпечение на заема чрез поръчител или банкова гаранция, като е въведен изключително кратък срок за представяне на тези обезпечения - 3- дневен от получаване на заемната сума, както и са въведени редица сложни условия, на които да отговаря поръчителя, в голямата си част несъобразени с конкретния размер на предоставения заем. При съобразяване на тези характеристики следва, че неустойката очевидно не съответства на въведените ѝ функции да служи за обезпечение, обезщетение и санкция в случай на неизпълнение на договорните задължения. Предоставеният кредит е на стойност 400лв., а дължимата неустойка – 164,01лв. – почти в двоен размер, сравнено с размера на кредита. Неустойката се начислява за неизпълнение на непарично задължение /компенсаторна неустойка/, т. е. неустойката не е уговорена за забава за неизпълнение на вноските по кредита и за периода на неизпълнението, поради което е изключено да се приеме, че размерът ѝ се получава твърде висок в сравнение с дължимата сума и с реалните вреди и това се дължи на периода на неизпълнение от страна на ответника. На практика неустойка би се дължала и при редовно, точно и в срок изпълнение на задължението за внасяне на договорените вноски. Основното задължение на длъжника по договора за потребителски кредит е да върне предоставените му в заем парични средства, да заплати уговореното възнаграждение за ползването им и съответно реалните разходи по събирането на задължението, но с процесната неустойка възстановяване на тези вреди не се гарантира, поради което с неустойката не се осъществява обезщетителната ѝ функция.

Липсва и обезпечителният елемент, тъй като изначално не е ясно какви

вреди на кредитора би покрила тази неустойка. В интерес на кредитора е да подсигури длъжник, който да бъде надежден и от когото да очаква точно изпълнение на договорните задължения, като проверката за кредитоспособността на потребителя следва да предхожда вземането на решението за отпускане на кредита, за което на кредитора са предоставени редица правомощия да изисква и събира информация /чл. 16 и сл. от ЗПК/ и едва след анализа ѝ да прецени дали да предостави заемната сума. С така въведеното задължение за представяне на обезпечение следва, че кредиторът не е извършил предварителна проверка за възможностите за изпълнение от потенциалния си клиент, а вместо това прехвърля изцяло в тежест на последния последиците от неизпълнението на това свое задължение. Не може да се приеме, че изпълнява и санкционната функция, тъй като задължението на кредитополучателя отнасящо се до осигуряване на поръчители не е определено като предварително условие за сключване на договора, а регламентирания изисквания към поръчителите съдът преценява като утежнени и затрудняващи получаването на информация за тях, чието реално изпълнение е невъзможно в предвидения 3-дневен срок от усвояване на сумата на договора за кредит, като по този начин се нарушава и принципът за добросъвестност и равнопоставеност на страните. Това цели да създаде предпоставки за начисляване на неустойката, като във всяка от периодичните вноски е включена част от нея, т. е. води до оскъпяване на кредита.

Неустойката не е обоснована от вредите за кредитора при неизпълнение на задължението за връщане на дълга, от размера на насрещната престация, от която кредиторът би бил лишен при неизпълнение, а произтича от неприсъщо за договора за кредит задължение на длъжника, което не е свързано с изпълнение на основното задължение на длъжника по договора, а възниква впоследствие от липса на обезпечение чрез поръчителство. Претендираната неустойка противоречи и на чл. 143 ал. 2 т. 5 от ЗЗП, който предвижда забрана за уговаряне на клауза, задължаваща потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. По тези съображения съдът приема, че посочената клауза на чл.5 вр. чл.11 от процесния договор за кредит, на която ответникът основава претенцията си за неустойка, се явява нищожна и като такава не поражда права и задължения за страните по заемното правоотношение. С оглед изложеното, предявеният от ищеца отрицателен установителен иск се явява основателен и следва да бъде уважен. Наред с това, от заключението на ВЛ В.В. се установява, че реално размерът на ГПР е в размер 535,50 %, което на още едно основание прави договора за кредит нищожен.

По иска с правно основание чл. 55 ал. 1 пр. 1 от ЗЗД: От приетото и неоспорено от страните заключение на ВЛ/л.101 от делото/ се установява, че ищецът е заплатил на 28.07.2022год. неустойка в размер 54,67лв.- изменение на размера на иска е надлежно направено. С оглед уважаването на иска с пр. основание чл.26 ал.1 ,пр.1-во от ЗЗД и прогласяването на клаузата за неустойка в процесния договор за потребителски кредит за недействителна, нищожното правно основание се приравнява на липса на основание.

Следователно платени без основание се явяват внесените от ищеца суми за неустойка и този иск следва да бъде уважен изцяло, като се присъди и законната лихва.

При този изход на делото и на основание чл. 78 ал. 1 от ГПК ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на ищеца направените деловодни разноски в размер на 400лв. – внесена държавна такса и възнаграждение за вещо лице.

На основание чл.38 ал.2 от ЗА ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на процесуалния представител на ищеца адвокатско възнаграждение в размер общо на 960лв., с включен ДДС.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА на основание чл.26 ал.1, пр.1-во от ЗЗД **ЗА НЕДЕЙСТВИТЕЛНА** клаузата, отразена в чл.5 и чл.11 от договор за потребителски кредит №9126854 от 29.09.2022год., сключен между „СИТИ КЕШ“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Средец, ул.Славянска 29 ет.7 и Н. Е. П., ЕГН *****, постоянен адрес: ***, предвиждаща заплащането на неустойка.

ОСЪЖДА на основание чл.55 ал.1, пр.1-во от ЗЗД „СИТИ КЕШ“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Средец, ул.Славянска 29 ет.7 **ДА ЗАПЛАТИ** на Н. Е. П., ЕГН *****, постоянен адрес: ***, сумата от **54,67лв.**, представляваща недължимо платена сума по договор за потребителски кредит №9126854 от 29.09.2022год., сключен със „СИТИ КЕШ“ ООД, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 14.06.2023год., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА на основание чл.78 ал.1 от ГПК „СИТИ КЕШ“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Средец, ул.Славянска 29 ет.7 **ДА ЗАПЛАТИ** на Н. Е. П., ЕГН *****, постоянен адрес: ***, сумата **400лв.** - направени разноски по делото.

ОСЪЖДА на основание чл.38 ал.2 от ЗА „СИТИ КЕШ“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.София, р-н Средец, ул.Славянска 29 ет.7 **ДА ЗАПЛАТИ** на **ЕДНОЛИЧНО АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО „Д. М.“** гр. София, вписано в регистър БУЛСТАТ под №***, представлявано от Д. М. М., адвокатско възнаграждение в размер на **960,00лв.** с ДДС.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба в двуседмичен срок от връчването му чрез Плевенски районен съд пред Плевенския окръжен съд.

Съдия при Районен съд – Плевен: _____